

VERSIUNE CONSOLIDATĂ

A TRATATULUI PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ

ȘI

A TRATATULUI PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII
EUROPENE

(2012/C 326/01)

Cuprins

	Pagina
TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ (VERSIUNE CONSOLIDATĂ)	13
PREAMBUL	15
TITLUL I DISPOZIȚII COMUNE	16
TITLUL II DISPOZIȚII PRIVIND PRINCIPIILE DEMOCRATICE	20
TITLUL III DISPOZIȚII PRIVIND INSTITUȚIILE	22
TITLUL IV DISPOZIȚII PRIVIND FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ	27
TITLUL V DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII ȘI DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND POLITICA EXTERNĂ ȘI DE SECURITATE COMUNĂ	28
Capitolul 1 Dispoziții generale privind acțiunea externă a Uniunii	28
Capitolul 2 Dispoziții speciale privind politica externă și de securitate comună	30
Secțiunea 1 Dispoziții comune	30
Secțiunea 2 Dispoziții privind politica de securitate și apărare comună ...	38
TITLUL VI DISPOZIȚII FINALE	41
TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE (VERSIUNE CONSOLIDATĂ)	47
PREAMBUL	49
PARTEA ÎNTÂI PRINCIPIILE	50
TITLUL I CATEGORII ȘI DOMENII DE COMPETENȚE ALE UNIUNII	50
TITLUL II DISPOZIȚII DE APLICARE GENERALĂ	53
PARTEA A DOUA NEDISCRIMINAREA ȘI CETĂȚENIA UNIUNII	56
PARTEA A TREIA POLITICILE ȘI ACȚIUNILE INTERNE ALE UNIUNII	59
TITLUL I PIAȚA INTERNĂ	59
TITLUL II LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR	59
Capitolul 1 Uniunea vamală	60

	Pagina
Capitolul 2 Cooperarea vamală	61
Capitolul 3 Interzicerea restricțiilor cantitative între statele membre	61
TITLUL III AGRICULTURA ȘI PESCUITUL	62
TITLUL IV LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR, A SERVICIILOR ȘI A CAPITALURILOR	65
Capitolul 1 Lucrătorii	65
Capitolul 2 Dreptul de stabilire	67
Capitolul 3 Serviciile	70
Capitolul 4 Capitalurile și plățile	71
TITLUL V SPAȚIUL DE LIBERTATE, SECURITATE ȘI JUSTIȚIE	73
Capitolul 1 Dispoziții generale	73
Capitolul 2 Politici privind controlul la frontiere, dreptul de azil și imigrarea	75
Capitolul 3 Cooperarea judiciară în materie civilă	78
Capitolul 4 Cooperarea judiciară în materie penală	79
Capitolul 5 Cooperarea polițienească	83
TITLUL VI TRANSPORTURILE	85
TITLUL VII NORME COMUNE PRIVIND CONCURENȚA, IMPOZITAREA ȘI ARMONIZAREA LEGISLATIVĂ	88
Capitolul 1 Regulile de concurență	88
Secțiunea 1 Reguli aplicabile întreprinderilor	88
Secțiunea 2 Ajutoarele de stat	91
Capitolul 2 Dispoziții fiscale	93
Capitolul 3 Apropierea legislațiilor	94
TITLUL VIII POLITICA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ	96
Capitolul 1 Politica economică	97
Capitolul 2 Politica monetară	102
Capitolul 3 Dispoziții instituționale	105

	Pagina
Capitolul 4 Dispoziții privind statele membre a căror monedă este euro	106
Capitolul 5 Dispoziții tranzitorii	107
TITLUL IX OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ	112
TITLUL X POLITICA SOCIALĂ	114
TITLUL XI FONDUL SOCIAL EUROPEAN	119
TITLUL XII EDUCAȚIA, FORMAREA PROFESIONALĂ, TINERETUL ȘI SPORTUL	120
TITLUL XIII CULTURA	121
TITLUL XIV SĂNĂTATEA PUBLICĂ	122
TITLUL XV PROTECȚIA CONSUMATORILOR	124
TITLUL XVI REȚELE TRANSEUROPENE	124
TITLUL XVII INDUSTRIA	126
TITLUL XVIII COEZIUNEA ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI TERITORIALĂ	127
TITLUL XIX CERCETAREA ȘI DEZVOLTAREA TEHNOLOGICĂ ȘI SPAȚIUL	128
TITLUL XX MEDIUL	132
TITLUL XXI ENERGIA	134
TITLUL XXII TURISMUL	135
TITLUL XXIII PROTECȚIA CIVILĂ	135
TITLUL XXIV COOPERAREA ADMINISTRATIVĂ	136
PARTEA A PATRA ASOCIEREA ȚĂRILOR ȘI TERITORIILOR DE PESTE MĂRI	137
PARTEA A CINCEA ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII	139
TITLUL I DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII	139
TITLUL II POLITICA COMERCIALĂ COMUNĂ	139
TITLUL III COOPERAREA CU ȚĂRILE TERȚE ȘI AJUTORUL UMANITAR . . .	141
Capitolul 1 Cooperarea pentru dezvoltare	141
Capitolul 2 Cooperarea economică, financiară și tehnică cu țările terțe . .	142
Capitolul 3 Ajutorul umanitar	143

	Pagina
TITLUL IV MĂSURILE RESTRICTIVE	144
TITLUL V ACORDURILE INTERNAȚIONALE	144
TITLUL VI RELAȚIILE UNIUNII CU ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE ȘI CU ȚĂRILE TERȚE ȘI DELEGAȚII ALE UNIUNII	147
TITLUL VII CLAUZA DE SOLIDARITATE	148
PARTEA A ȘASEA DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINANCIARE	149
TITLUL I DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE	149
Capitolul 1 Instituțiile	149
Secțiunea 1 Parlamentul European	149
Secțiunea 2 Consiliul European	152
Secțiunea 3 Consiliul	153
Secțiunea 4 Comisia	155
Secțiunea 5 Curtea de Justiție a Uniunii Europene	157
Secțiunea 6 Banca Centrală Europeană	167
Secțiunea 7 Curtea de conturi	169
Capitolul 2 Actele juridice ale Uniunii, procedurile de adoptare și alte dispoziții	171
Secțiunea 1 Actele juridice ale Uniunii	171
Secțiunea 2 Proceduri de adoptare a actelor și alte dispoziții	173
Capitolul 3 Organele consultative ale Uniunii	177
Secțiunea 1 Comitetul Economic și Social	177
Secțiunea 2 Comitetul Regiunilor	178
Capitolul 4 Banca Europeană de Investiții	180
TITLUL II DISPOZIȚII FINANCIARE	181
Capitolul 1 Resursele proprii ale Uniunii	181
Capitolul 2 Cadrul financiar multianual	182
Capitolul 3 Bugetul anual al Uniunii	183
Capitolul 4 Execuția bugetului și descărcarea	186

	Pagina
Capitolul 5 Dispoziții comune	187
Capitolul 6 Combaterea fraudei	188
TITLUL III FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ	189
PARTEA A ȘAPTEA DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE	192
PROTOCOALE	201
Protocolul (nr. 1) privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană ..	203
Protocolul (nr. 2) privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității	206
Protocolul (nr. 3) privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene	210
Protocolul (nr. 4) privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene	230
Protocolul (nr. 5) privind Statutul Băncii Europene de Investiții	251
Protocolul (nr. 6) privind stabilirea sediilor unor instituții și ale anumitor organe, oficii, agenții și servicii ale Uniunii Europene	265
Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene	266
Protocolul (nr. 8) cu privire la articolul 6 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană referitor la aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	273
Protocolul (nr. 9) privind decizia Consiliului referitoare la punerea în aplicare a articolului 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și a articolului 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene între 1 noiembrie 2014 și 31 martie 2017, pe de o parte, și începând cu 1 aprilie 2017, pe de altă parte	274
Protocolul (nr. 10) privind cooperarea structurată permanentă stabilită prin articolul 42 din Tratatul privind Uniunea Europeană	275
Protocolul (nr. 11) privind articolul 42 din Tratatul privind Uniunea Europeană ..	278
Protocolul (nr. 12) privind procedura aplicabilă deficitelor excesive	279
Protocolul (nr. 13) privind criteriile de convergență	281
Protocolul (nr. 14) privind Eurogrupul	283

	Pagina
Protocolul (nr. 15) privind unele dispoziții referitoare la Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	284
Protocolul (nr. 16) privind anumite dispoziții privind Danemarca	287
Protocolul (nr. 17) privind Danemarca	288
Protocolul (nr. 18) privind Franța	289
Protocolul (nr. 19) privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	290
Protocolul (nr. 20) privind aplicarea anumitor aspecte ale articolului 26 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în Regatul Unit și în Irlanda	293
Protocolul (nr. 21) privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție	295
Protocolul (nr. 22) privind poziția Danemarcei	299
Protocolul (nr. 23) privind relațiile externe ale statelor membre în ceea ce privește trecerea frontierelor externe	304
Protocolul (nr. 24) privind dreptul de azil pentru resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene	305
Protocolul (nr. 25) privind exercitarea competențelor partajate	307
Protocolul (nr. 26) privind serviciile de interes general	308
Protocolul (nr. 27) privind piața internă și concurența	309
Protocolul (nr. 28) privind coeziunea economică, socială și teritorială	310
Protocolul (nr. 29) privind sistemul de radiodifuziune publică în statele membre	312
Protocolul (nr. 30) privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în Polonia și în Regatul Unit	313
Protocolul (nr. 31) privind importurile în Uniunea Europeană de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze	315
Protocolul (nr. 32) privind dobândirea de bunuri imobile în Danemarca	318
Protocolul (nr. 33) privind articolul 157 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	319

	Pagina
Protocolul (nr. 34) privind regimul special care se aplică Groenlandei	320
Protocolul (nr. 35) privind articolul 40.3.3 din Constituția Irlandei	321
Protocolul (nr. 36) privind dispozițiile tranzitorii	322
Protocolul (nr. 37) referitor la consecințele financiare ale expirării Tratatului CECO și la fondul de cercetare pentru cărbune și oțel	328
ANEXE	331
ANEXA I Lista prevăzută la articolul 38 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	333
ANEXA II Țări și teritorii de peste mări cărora li se aplică dispozițiile părții a patra din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	336
DECLARAȚII anexate la Actul final al Conferinței interguvernamentale care a adoptat Tratatul de la Lisabona semnat la 13 decembrie 2007	337
A. DECLARAȚIILE CU PRIVIRE LA DISPOZIȚIILE TRATATELOR	339
1. Declarația cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene . . .	339
2. Declarația cu privire la articolul 6 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană	339
3. Declarația cu privire la articolul 8 din Tratatul privind Uniunea Europeană . . .	339
4. Declarația cu privire la componența Parlamentului European	339
5. Declarația cu privire la acordul politic al Consiliului European referitor la proiectul de decizie privind componența Parlamentului European	339
6. Declarația cu privire la articolul 15 alineatele (5) și (6), la articolul 17 alineatele (6) și (7) și la articolul 18 din Tratatul privind Uniunea Europeană	340
7. Declarația cu privire la articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	340
8. Declarația cu privire la măsurile practice de adoptat la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona în ceea ce privește președinția Consiliului European și cea a Consiliului Afaceri Externe	342
9. Declarația cu privire la articolul 16 alineatul (9) din Tratatul privind Uniunea Europeană referitor la decizia Consiliului European privind exercitarea președinției Consiliului	343
10. Declarația cu privire la articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană . .	344
11. Declarația cu privire la articolul 17 alineatele (6) și (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană	344
12. Declarația cu privire la articolul 18 din Tratatul privind Uniunea Europeană . .	344

	Pagina
13. Declarația cu privire la politica externă și de securitate comună	345
14. Declarația cu privire la politica externă și de securitate comună	345
15. Declarația cu privire la articolul 27 din Tratatul privind Uniunea Europeană . .	345
16. Declarația cu privire la articolul 55 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană	346
17. Declarația cu privire la supremație	346
18. Declarația cu privire la delimitarea competențelor	346
19. Declarația cu privire la articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	347
20. Declarația cu privire la articolul 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	347
21. Declarația cu privire la protecția datelor cu caracter personal în domeniul cooperării judiciare în materie penală și al cooperării polițienești	347
22. Declarația cu privire la articolele 48 și 79 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	348
23. Declarația cu privire la articolul 48 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	348
24. Declarația cu privire la personalitatea juridică a Uniunii Europene	348
25. Declarația cu privire la articolele 75 și 215 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	348
26. Declarația cu privire la neparticiparea unui stat membru la o măsură întemeiată pe partea a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	348
27. Declarația cu privire la articolul 85 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	349
28. Declarația cu privire la articolul 98 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	349
29. Declarația cu privire la articolul 107 alineatul (2) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	349
30. Declarația cu privire la articolul 126 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	349
31. Declarația cu privire la articolul 156 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	350
32. Declarația cu privire la articolul 168 alineatul (4) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	350
33. Declarația cu privire la articolul 174 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	351
34. Declarația cu privire la articolul 179 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	351
35. Declarația cu privire la articolul 194 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	351

	Pagina
36. Declarația cu privire la articolul 218 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene privind negocierea și încheierea de către statele membre a unor acorduri internaționale privind spațiul de libertate, securitate și justiție	351
37. Declarația cu privire la articolul 222 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	351
38. Declarația cu privire la articolul 252 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la numărul de avocați generali ai Curții de Justiție	352
39. Declarația cu privire la articolul 290 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	352
40. Declarația cu privire la articolul 329 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	352
41. Declarația cu privire la articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	352
42. Declarația cu privire la articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	353
43. Declarația cu privire la articolul 355 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	353
B. DECLARAȚIILE CU PRIVIRE LA PROTOCOALELE ANEXATE TRATATELOR	354
44. Declarația cu privire la articolul 5 din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	354
45. Declarația cu privire la articolul 5 alineatul (2) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	354
46. Declarația cu privire la articolul 5 alineatul (3) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	354
47. Declarația cu privire la articolul 5 alineatele (3), (4) și (5) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	354
48. Declarația cu privire la Protocolul privind poziția Danemarcei	355
49. Declarația cu privire la Italia	355
50. Declarația cu privire la articolul 10 din Protocolul privind dispozițiile tranzitorii	356
C. DECLARAȚIILE STATELOR MEMBRE	357
51. Declarația Regatului Belgiei cu privire la parlamentele naționale	357
52. Declarația Regatului Belgiei, a Republicii Bulgaria, a Republicii Federale Germania, a Republicii Elene, a Regatului Spaniei, a Republicii Italiene, a Republicii Cipru, a Republicii Lituania, a Marelui Ducat al Luxemburgului, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Austria, a Republicii Portugheze, a României, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace, referitoare la simbolurile Uniunii Europene	357
53. Declarația Republicii Cehe cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	357

	Pagina
54. Declarația Republicii Federale Germania, a Irlandei, a Republicii Ungare, a Republicii Austria și a Regatului Suediei	358
55. Declarația Regatului Spaniei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	358
56. Declarația Irlandei cu privire la articolul 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei referitor la spațiul de libertate, securitate și justiție	358
57. Declarația Republicii Italiene cu privire la compunerea Parlamentului European	359
58. Declarația Republicii Letonia, a Republicii Ungare și a Republicii Malta cu privire la ortografierea denumirii monedei unice în tratate	359
59. Declarația Regatului Țărilor de Jos cu privire la articolul 312 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	359
60. Declarația Regatului Țărilor de Jos cu privire la articolul 355 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	360
61. Declarația Republicii Polone cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	360
62. Declarația Republicii Polone cu privire la Protocolul privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în Polonia și în Regatul Unit	360
63. Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la definiția noțiunii „resortisanți”	360
64. Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la dreptul de vot la alegerile parlamentare europene	360
65. Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la articolul 75 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	361
Tabele de corespondență	363
Tratatul privind Uniunea Europeană	363
Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	368